

Atanasije Popović

Атанасије Поповић у Дубровнику
Atanasije Popović u Dubrovniku
Atanasije Popović in Dubrovnik

Музеј Херцеговине
Требиње

umjetnička galerija dubrovnik
museum of modern art dubrovnik

АТАНАСИЈЕ ПОПОВИЋ

Изложба поводом седамдесет година од смрти првог
академског сликара Требиња

Izložba povodom sedamdeset godina od smrti prvog akademskog slikara
Trebinja

The Exhibition in Honor of Seventy Years of the Death of the first academic
Painter of Trebinje

Требиње, 2018. године

Сирочад / Siročad / Orphans

уље на платну / ulje na platnu / oil on canvas

A.P.

Реч издавача

Сликар Атанасије Поповић један је од ретких сликара чије се године од смрти, рођења – као и године стваралаштва – већ неколико пута обележавају изложбама. Тако су прошле изложбе поводом педесет година умјетничког стваралаштва, десет, двадесет, шездесет година од смрти, сто година од рођења... Неколико изложби је било без јубиларних датума, посвећених посебним темама његовог уметничког опуса. Он је сликар који има сталну меморијалну поставку у Музеју Херцеговине, и то од 1989. године, захваљујући поклону свога брата Уроша. Сликар је чијом је изложбом обележено братимљење градова Требиња и Љубљане и чијим су изложбама повезиване збирке различитих галерија и понављани покушаји чувања од заборава његовог дела. У том осећају бесмртне сликарске стваралачке снаге и уметничког дара преточеног у платна и цртеже портрета, пејзажа, мртве природе, сцена са пијаце и рудника – и ове 2018. године, седамдесете од његовог одласка са живе ликовне сцене на ону никад спуштену завесу, присећамо се изложбом првог требињског академског сликара. Да је данас међу нама, био би поносан на свој родни град – у њему већ двадесет година стасавају нови сликари и уметници на Академији ликовних умјетности, у Музеју и даље његову меморијалну изложбу посећују бројни посетиоци, оснивају се удружења сликара љубитеља његовог дела. Посебно би био радостан видевши да су његове слике спојиле три града која су обележила његов живот: родно Требиње, Сарајево, одакле је добио стипендију за студије 1910. и Дубровник, у којем је провео најдужи и најплодоноснији период свог живота, где и почива. Захваљујемо свима који су помогли да се реализује овај поновни сусRET са Атанасијем: Умјетничкој галерији Босне и Херцеговине у Сарајеву, Умјетничкој галерији у Дубровнику, Православној цркви у Дубровнику и Скупштини Града Требиња. Захвалност дугујемо и атору изложбе, гђи Тамари Рајковић, кустосу историчару уметности Музеја Херцеговине, као и свима који су јој у томе помогли и свима који су припремали претходне изложбе.

Због овог повода Атанасије је афлАатос, бесмртан и жив, као и свако дело које нам је подарио. До следеће изложбе...

Ивана Грујић, директор Музеја Херцеговине Требиње

The word of the publisher

The painter Atanasije Popović is one among rare painters whose years of death, birth, as well as the years of creative work, have been denoted and marked for a few times by the exhibitions. There were exhibitions which denoted and marked fifty years of his artistic creative work, then the exhibitions which denoted and marked ten, twenty, sixty years of his death, a hundred years of his birth etc. A few exhibitions were organized without having intention to denote jubilar dates - they were dedicated to the specific themes of his artistic creative work opus. Thanks to the painter's brother Uroš, since 1989, the Museum of Herzegovina has had the permanent exhibition of memory dedicated to the painter and his work. He is the painter, by means of whose exhibition, the fraternization between the cities of Trebinje and Ljubljana has been denoted and whose exhibitions joined the collections of different galleries and which repeatedly attempted to prevent fading his work into oblivion. In that sense of the painter's immortal creative power and artistic gift which blended

into canvases and drawings of portraits, landscapes, still life, scenes from the market and mines – now in 2018, by means of this exhibition of the first academic painter of Trebinje, we remember the past period of seventy years since he left the vivid scene of Art, curtains of which shall never be brought down. If he was alive nowadays, he would be proud of his hometown – the town in which new painters and artists at the Academy of Fine Arts have been maturing for twenty years, he would be proud of the Herzegovinian Museum in which the permanent exhibition of memory dedicated to him and his work is visited by numerous visitors, and of the fact that the associations of the painters, who are admirers and sympathizers of his work, are started as well. He would be delighted indeed if he could see that his paintings have joined three cities which marked his life: his hometown of Trebinje, Sarajevo, in which he got the scholarship for future studying in 1910 and Dubrovnik, in which he spent the longest and the most productive period of his life and where his mortal remains rest today. We have to express our gratitude to all those institutions which helped us and contributed to the realisation and arrangement of this resumed encounter with Atanasije and these are: the Art Gallery of Bosnia and Herzegovina in Sarajevo, the Art Gallery in Dubrovnik, the Orthodox Church Municipality in Dubrovnik and the Assembly of the city of Trebinje. Our special appreciation goes to the author of the exhibition, Mrs Tamara Rajković, the curator and the Art historian in the Museum of Herzegovina, as well as to all those people who have helped her and those ones who prepared the previous exhibitions.

On the strength of this occasion, Atanasije and every piece of work he gifted us, have become αθάνατος - immortal and alive. Until the next exhibition...

Ivana Grujić, the director of the Museum of Herzegovina Trebinje

Atanasije Popović - Sjećanje za budućnost

Umjetnička galerija BiH ponosi se što je u mogućnosti participirati u ovako velikom projektu kao što je izložba Atanasija Popovića u njegovom rodnom Trebinju. Činjenica da je veći broj zastupljenih radova vlasništvo Umjetničke galerije BiH još jednom opravdava razlog njenog postojanja i njenu funkciju. Posjedovati danas radove prvog školovanog slikara iz Bosne i Hercegovine, koji se likovno obrazovao u Beču, uz podršku sarajevske „Prosvjete“, činjenica je od neprocjenjivog značaja – ne samo za likovnu scenu već i za bosanskohercegovačku ukupnost.

Predstaviti ga u ovom obimu i sa ovim sadržajem u rodnom Trebinju, u Muzeju Hercegovine danas – znači podsjećanje na korijene naše likovnosti i naše kulture, koji sežu do početaka 20. vijeka, kada ta likovnost i kulturnost uzima zamah, započinje sa prosvjetljivanjem i kulturološkim osvješćenjem i polučuje rezultate i danas relevantne i značajne. Atanasije Popović u Beču stiče klasičnu likovnu naobrazbu, ogledajući se u više likovnih tehnika i više tematskih sadržaja. Slika najčešće enterijere, aktove, figuru ukomponovanu u enterijer, vladajući suvereno crtežom, perspektivom, proporcijom, bojom i kompozicijom. Sve ga to svrstava u klasičara osobite vrijednosti, na čijim temeljima su kasnije izrastale generacije umjetnika školovanih u Beču i Pragu (Radulović, Hakman, Bijelić i dr.).

Dragocjeno je da su u ovoj izložbi zastupljeni i radovi iz njegovog dubrovačkog perioda, gdje je Atanasije Popović proveo dobar dio svog životnog vijeka.

Ipak, Trebinje je grad njegovog rođenja i njegovog djetinjstva i mladosti, pa je razumljivo što mu se na ovaj način odružuje. Dokle god imamo sjećanje na našu kulturnu prošlost, možemo računati da ćemo graditi i bolju budućnost.

Ova izložba nas napućuje na takvo opredjeljenje.

Strajo Krsmanović, direktor Umjetničke galerije BiH

Atanasije Popović – Memory for the future

The Art Gallery of Bosnia and Herzegovina is deeply honoured to have been given the opportunity to participate in a project of such a great importance such as the exhibition of Atanasije Popović in his hometown of Trebinje is. The fact that the most of the represented pieces of work are under ownership of the Art Gallery of Bosnia and Herzegovina, justifies once again the reason for its existence, aim and function. Nowadays, owning the pieces of work done by the first academic painter in Bosnia and Herzegovina, who was educated in Vienna, thanks to the support of „Prosvjeta“ from Sarajevo, is indeed invaluable – not just for the Art scene but for the entire country of Bosnia and Herzegovina.

Having the opportunity to present this painter in suchlike context, opus and content in his hometown of Trebinje, in the Herzegovinian Museum today, means – reminding of the roots of our Art and our culture, which date back to the beginning of the 20th century, when that kind of Art and Culture started flourishing, when enlightenment and cultural awareness began and achieved results which are relevant and significant even nowadays. Atanasije Popović acquired classical Art education, knowledge and skill in Vienna, working and expressing himself in different Art techniques and theme contents. He mostly painted interiors, nudes (acts), a figure composed in the interior, in which he gained the absolute control over the drawing, perspective, proportion, colour and composition.

All the mentioned features obtained and ensured him the rank of a classicist of an exceptional value, on whose foundations, principles and postulates, generations of the artists educated in Vienna and Prague (Radulović, Hakman, Bijelić and other) grew and developed later. It is precious to have in this exhibition the pieces of work from Dubrovnik period as well, the city where Atanasije Popović spent a considerable part of his life.

However, Trebinje is his hometown, the town of his childhood and youth, so it stands to reason that Trebinje repays its favours this way. As long as we have memory of our cultural past, we can count on building the better future. This exhibition leads us to suchlike commitment.

Strajo Krsmanović, the head of The Art Gallery of Bosnia and Herzegovina

Аутопортрет / Autoportret / Self-Portrait, 1922.
уље на платну / ulje na platnu / oil on canvas

Сликар бесмртног имена

Атанасије (Танаско) Поповић рођен је у Требињу 1885. године у многочланој трговачкој породици оца Ђорђа и мајке Анђе. Своје дјетињство провео је у родном граду, где је похађао основну и трговачку школу, а од ране младости испољавао је надареност и занимање за сликарство. Помажући оцу у трговини, увијек је при руци имао оловку и хартију како би скицирао разне предмете и ликове. Срећна околност за овог заљубљеника у умјетност био је сусрет с Марком Греговићем, академским сликаром и иконописцем, који је прихватио Атанасија као помоћника у осликовању иконостаса Храма Преображења Господњег у Требињу. По завршетку овог задатка 1907. године, Поповић је сам почeo да осликова иконостасе мањих сеоских цркава у околини Требиња. Марко Греговић, као први учитељ сликања, имао је значајну улогу у Атанасијевом животу, јер га је подстакао да сликарско умијеће даље усавршава на Академији ликовних умјетности у Бечу.

Будућем првом академском сликару Требиња није било нимало лако да се избори не само с отпором родитеља – који су очекивали да им син буде трговац – него и са схваташњем средине о улози и позиву сликара. Међутим, Атанасије је показао велику одлучност и намјеру да оствари свој сан и постане учени сликар. Као стипендиста Српског просвјетног и културног друштва „Просвјета“ из Сарајева, Поповић напушта Требиње у касну јесен 1910. године и одлази у Беч. С обзиром на то да је закаснио на пријемни испит, те није био примљен на Академију, изгубио је право на стипендију. Нашао се у веома тешком положају, али није губио вјеру. Иако се много намучио те године, Атанасије Поповић успијева да се упише у приватну школу сликања у којој је марљиво учио. Наредне године полаже пријемни испит на Академији. Видјевши списак уписаних у прву годину Академије, облио га је хладан зној када на списку није нашао своје име. Један његов колега, Бечлија, који је такође читao спискове уписаних, потапшао га је по рамену честитавши му на упису у другу годину Академије. Био је веома марљив и предан студент, који се строго придржавао академског учења. Најприје је студирао код професора Јозефа Јунгвирта, а потом прелази у класу код професора Шмита, строгог представника академизма. На крају школовања, 1914. године, као најбољи у својој класи, Поповић добија награду за цртање акта (Akt-preis), која му је додијељена баш у часу када су у Беч стигле вијести о Сарајевском атентату. Због тога се нашао у незгодном положају, као Србин, кога је професор Шмит, ректор Академије, веома строго погледао када му је уручио диплому и златнице у новчанику као награду. Након завршетка студија, Атанасије постаје асистент на Академији, те остаје још неколико година у престоници Аустроугарске монархије.

Након стварања Краљевине Срба, Хрвата и Словенаца, Атанасије Поповић враћа се у домовину. Од 1918. године живи у Ђакову, а двије године касније одлази у Дубровник, у којем се трајно насељава. Осим што слика, од 1930. године бави се и педагошким радом као професор цртања и историје умјетности у Учитељској школи у Дубровнику, а касније и у Вишој гимназији. Генерације ђака памтиле су га као одличног педагога, говорника, човјека енциклопедијског знања, који је начином излагања успијевао много да заинтересује ученике, показавши потпуно владање материјом и велику љубав према предмету. Будући да су његова предавања из историје умјетности била изузетно занимљива, неколицина његових ђака опредијелила се да студира управо историју умјетности.

Студентска књижица Атанасија Поповића
Studentska knjižica Atanasija Popovića
Atanasije Popović's Student's transcript

Истакао се својим радовима на бројним конкурсима организованим у земљи. Добитник је награде за израду дипломе сарајевске „Просвјете“ 1920. године. Исте године осваја прву награду на конкурсу за нацрт дипломе који је организовало Друштво за заштиту југословенске деце.

Сликарство је волио изнад свега, а најрадоснији је био уз свој штафелај. Како је био заузет педагошким радом, највише је сликао током школских празника. Када би завршио слику, дуго би је посматрао, занијевши се толико, да не би ни примијетио када би неко ушао у атеље. Готово тридесет година живио је и радио у Дубровнику. Дубровчани га познају по његовом раду у разним дијеловима града. Кад год је имао времена, одмах би тражио одговарајући мотив и сликао. У сликарству се огледао у различитим сликарским техникама, а понадише у уљу, акварелу, темпери и оловци, представљајући пејзаже, ведуте, портрете, мртве природе, платна социјалне тематике, иконе... Августа 1923. године – у Цркви Светог Георгија на Посату – оженио се Наталијом Струтински.

Читаво Поповићево сликарство обиљежено је доминацијом академског реализма, премда се промјене ликовног израза – већег или мањег интензитета – могу уочити у његовом стваралаштву. Сликарски упливи, попут сецесије или импресионизма, само се пробијају – некад у већој, а каткад у мањој мјери – кроз преовлађујући академизам, који је Поповић задржао до краја своје сликарске каријере.

Мушки акт, оловка и креда, 1914.

Muški akt, olovka i kreda, 1914.

Nude Man, pencil and chalk, 1914

Испред биоскопа у Дубровнику / Ispred bioskopa u Dubrovniku / In front of the Dubrovnik's Cinema

Посебну цјелину његовог стваралаштва представљају религиозне композиције које треба посматрати одвојено, јер се стилски разликују у односу на слике других жанрова. Међу најуспјешније религиозне радове убраја се *Тајна вечера*, монументална композиција из 1927. године, постављена на тријумфалном луку православне дубровачке Цркве Светог Благовјештења.

Као веома марљив, вриједан и плодан сликар, Поповић је током своје сликарске каријере приредио значајан број самосталних и колективних изложби у земљи (Загреб, Београд, Сарајево, Дубровник, Карловац, Осијек, Сплит) и иностранству (Кошице, Братислава, Салцбург, Праг). Постаје један од главних „туристичких сликара“ Дубровника, а бројна платна, било да су у питању портрети, ведуте, пејзажи, мртве природе и религиозне композиције свједоче да је имао веома разнолику клијентелу.

Његове радове радо су откупљивали странци из Швајцарске, Њемачке, Аустрије, Чехословачке, Данске, Француске, Енглеске и Америке. У Поповићев стан на Плочама у Дубровнику свраћали су многи љубитељи умјетности да би куповали слике. Колекционар из Берлина сакупио је петнаест слика различитих формата, док је један Београђанин био прави Атанасијев мецена, откупивши око четрдесет радова умјетника. Стрина Поповићеве супруге дуги низ година поручивала је слике, тако да је у Салцбургу имала колекцију од тридесет Атанасијевих слика.

Поповићева надареност дошла је до потпуног израза у жанру портрета. Као портретиста, умјетник припада старој академској школи која је тежила што вјернијем представљању портретисане личности. Главни нагласак стављао је на лице свог модела, које је готово редовно свјетлијег инкарната. Да би истакао значај самог лика, често је компоновао тамну позадину и одјећу портретисаног на којој је наглашена материјализација тканине. Поред академског прилажења моделу, Атанасије у начину сликања поједињих портрета показује и другачије тенденције. Најбоље портрете произвео је када је занемаривао ефектност, односно када није потпадао под сугестију своје клијентеле. Међу најбоља остварења у домену портрета сврстава се велики *Portret dr Bračanovića* из 1922. године. Избором боја и скицозним наношењем истих на платно, сликар ствара дјело фине тонске гаме и показује много више слободе у изради у односу на друге портрете. Из исте године је и *Аутопортрет*, који умјетник посвјећује својој Наталији, о чему свједочи натпис при доњем десном углу – „Мојој Наталки о Божићу“. На овом портрету доминира свјетлија палета, чијем утиску доприносе и свјетлосни акценти на инкарнату портретисаног. *Portret suprige* из 1921. године, изведен оловком и кредом, показује колико је сликар био сигурнији и слободнији у цртежу, и како их је, као врстан цртач, с лакоћом стварао. Само у Дубровнику Поповић слика преко седамдесет портрета за јавне установе и појединце, међу којима се по начину израде издвајају портрети породице Милишић, које сликар рјешава готово импресионистички. Познато је да је требињска општина 1934. године откупила од Атанасија Поповића велики портрет пјесника и дипломате Јована Дучића, рађен по фотографији уљаним бојама.

У првој половини двадесетих година Поповић постаје један од првих сликара социјалне тематике. По налогу Министарства шума и руда у Београду, између 1923. и 1925. године слика три монументалне композиције на тему рада у рудницима, жељезарама и пиланама. Осим тога, у руднику Бреза, у пилани у Дрвару, у ливници жељеза у Варешу ради и појединачне скице и композиције мањег формата. Поводом искуства скицирања *in situ* у руднику Бреза рекао је како су „савршени мрак и савршена тишина [...] под земљом“, док је приликом израде скица у ливници у Варешу подијелио утисак о томе како му је „у лице [...] долазила непријатна врућина од растопљеног жељеза, од оне паре“, а у леђа му је „био лед студени“. Таман колорит, вјештачко освјетљење, свјетлосни контрасти и хитро наношење боје подсећају на слике Адолфа фон Менцела, које је Поповић могао да проучава током студија у Бечу. Овим темама дотакао се социјалних проблема друштва, примјењујући и даље академски начин сликања, који је благо прожет савременим тенденцијама у сликарству.

Портрет Михаила Милишића, уље на платну, 1930.
Portret Mihaila Milišića, ulje na platnu, 1930.
Portrait of Mihailo Milišić, oil on canvas, 1930

Портрет Зорке Милишић, уље на платну 1930.
Portret Zorke Milišić, ulje na platnu, 1930.
Portrait of Zorka Milišić, oil on canvas, 1930

Портрет, уље на платну, 1920.
Portret, ulje na platnu, 1920.
Portrait, oil on canvas, 1920

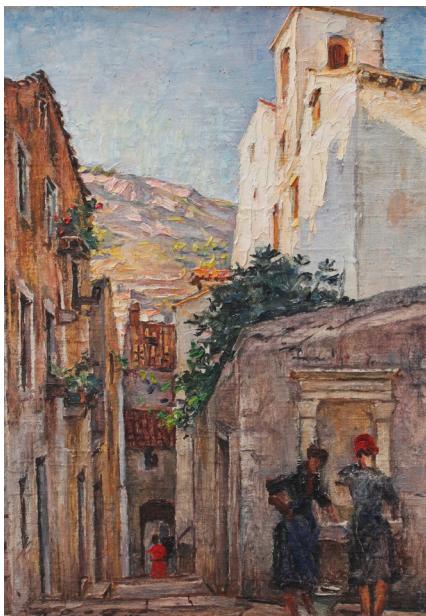
Портрет др Р. Брачановића, уље на платну, 1922.
Portret dr R. Bracanovića, ulje na platnu, 1922.
Portrait of Dr. R. Bracanović, oil on canvas, 1922

Једина позната Поповићева композиција историјског садржаја, под називом *Требиње 1914*, изгубљена је, а приказивала је страдање српског живља у Требињу 1914. године. Ова слика изазвала је велику пажњу посетилаца соколско-националне изложбе коју је Соколско друштво приредило 1937. године у Сарајеву. Достојно је увеличала читаво једно одјељење посвећено прошлости, а приказивала је неколико вјешала испод којих клече дјеца у кругу са свијећама у руцицама. Ову слику Атанасије позајмљује свом рођаку у Требињу 1939. године, али јој се губи траг. О њеном сегменту свједочи једина сачувана скица *Сирочад* с приказом дјеце са свијећама у рукама, која показује лагану стилизацију својствену сецесији, што се јасно види у благом издуживању ликова и особеном положају лагано накривљених глава.

Мртва природа је тема која је такође често привлачила Поповића, на којој је цвијеће свакако преовлађујући мотив, који сликар каткад обогаћује декоративним тканинама (*Руже, Хризантеме*), воћем, тањирима, а понекад га и изоставља, сликајући *Мртву природу* (*с рибама и лимуновима*).

Атанасије Поповић је у највећој мјери био посвећен сликању пејзажа и градских мотива. За разлику од портрета, који углавном остају унутар академског третмана, пејзажи и ведуте града приказани су непосредније и спонтаније, при чему је видно да се умјетник удаљава од знања стеченог на Академији. Нарочито је та непосредност долазила до изражaja када би сликар остајао сам са својим платном, односно када не би био опкољен бројним пролазницима и групама које су га често ометале при раду. Богатим колоритом и снажним контрастима представља шаролике пијаце, улицу и њене пролазнике, море, олује, таласе, трабакуле, чемпресе... Нема камена у Дубровнику који није овјековјечио на својим платнима, док су сцене са пијаце праве пјесме у боји. О поетском у сликарству Атанасија Поповића Луција Алексић пише: „...прави је лирски пјесник Дубровника... Увијек је поетски расположен према сликовитим градским уличицама. Не кријући одушевљење за сликани објект, транспонира га у слику особног доживљаја, китећи га често сјајем којега објективно нема“. Његова сликарска пјесмица обилује свјетлошћу, топлином, ведрином и свјежим колоритом... Кроз ведуте Дубровника и околине, призоре дубровачких улица и пејзаже провлаче се елементи импресионизма. Међутим, на појединим платнима Поповићево свјетло није увијек импресионистичко, а и боје су каткад ограничene академским нормама (*Широко, Југо*), тако да стварају строгу симетрију свјетла и сенке. Према ријечима Смиљке Шиник, Атанасије Поповић је, усвајајући импресионизам, створио једну врсту *импресионистичког академизма*. На својим платнима обрађује и пејзаже Босне и Херцеговине (*Јајце, Мотив из Требиња*) јер природа увијек ствара снажне утиске у њему. Бројна платна садрже и фолклорне елементе (*Продавац ћилима на Баишчаршији, Дубровачки мотив*) који нарочито долазе до изражaja у знатним акварелима (*Херцеговац, Млада сељанка*) због свјежине боје, односно због богатијих колористичких и тонских вриједности.

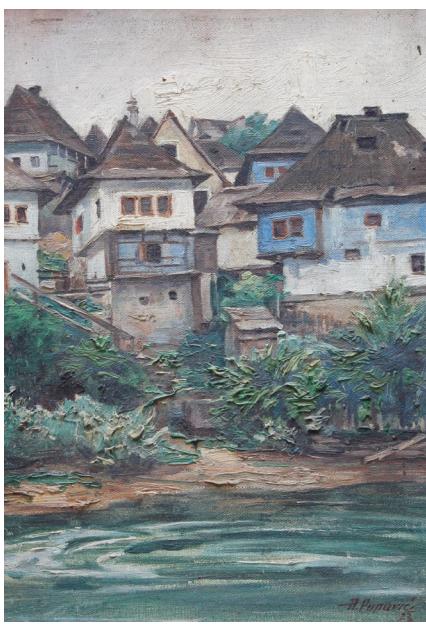
Због вјерности академизму Атанасије је редовно наилазио на неповољне осврте тадашње ликовне критике. С Костом Страјнићем, једним од најважнијих ликовних критичара међуратне Југославије, водио је бескрајне полемике у Југословенском листу током 1935. године. Унутар оновремене веома живе ликовне сцене, Поповићево сликарство изгледало је сувише конзервативно, готово анахронично. Ипак, критике га нису поколебале да одустане од свог манира.

Улица у Дубровнику, уље на платну, 1946.
Ulica u Dubrovniku, ulje na platnu, 1946.
A Street in Dubrovnik, oil on canvas, 1946

Пијаца у Дубровнику II, уље на платну
Pijaca u Dubrovniku II, ulje na platnu
Market in Dubrovnik II, oil on canvas

Јајце, уље на платну, 1923.
Jajce, ulje na platnu, 1923.
Jajce, oil on canvas, 1923

Дубровачки мотив, уље на платну, 1934.
Dubrovački motiv, ulje na platnu, 1934.
A Motif from Dubrovnik, oil on canvas, 1934

Атанасије Поповић је прешао пут од самоуког иконографа до академски школованог сликара. Припада првој академски школованој генерацији босанскохерцеговачких умјетника. Захваљујући класичном образовању, сигурно је овладао цртежом и стекао осјећај за пропорцију, перспективу, композицију и боју, док му је вјерност академизму донијела успјех код публике, али и неповољно мишљење ликовних критичара.

Човјек високе културе какав је био Атанасије Поповић, оставио је међу својим пријатељима најљепшу успомену. Био је прави естета, заљубљеник у љепоту, изванредан човјек, чији је лик зрачио поштењем, добротом, племенитошћу и скромношћу. Волио је пјесму, стога је пјевао у пјевачким друштвима, најприје током студија у Бечу, а потом постаје члан Српског дубровачког пјевачког друштва „Слога“. Озбиљно је схватио и живот и свој рад. Сjeћамо га се кроз платна у које је уткао дио себе – удишемо мирис чимпреса, ослушкујемо таласе, осјећамо топлину растопљеног жељеза, слушамо жамор који допире с пијаце, ходамо дубровачким улицама, запљускујемо се свјежина Требињиће... Изражена скромност и ненаметљивост учинила га је мање запаженим умјетником. Тешке године рата оставиле су печат на његовом здрављу. Тада се појавила опасна болест срца која га је у гроб однijела. Упркос богатом опусу, његово упокојење 1948. године дошло је ипак прерано – и за његов живот и за његово стваралаштво. Заклопиле су се бистре очи топлог и благог погледа и клонула је вјешта рука умјетника. Његово име значи *бесмртни*, а његова дјела таквим су га и учинила.

На гробу му стоје Његошеви стихови:

*Благо томе ко довојек живи,
имао се рашта и родити!
Вјечна зубља, вјечне помрчине,
ним' догори нити светлост губи.*

Тамара Рајковић

Жена у народној ношњи, акварел
Žena u narodnoj nošnji, akvarel
A Woman in the traditional Costume, watercolour

Херцеговац, акварел
Hercegovac, akvarel
A Herzegovinian Man, watercolour

Млада сељанка, акварел
Mlada seljanka, akvarel
A Young Peasant Girl, watercolour

Стари Херцеговац, акварел
Stari Hercegovac, akvarel
An Old Herzegovinian Man, watercolour

Херцеговац, акварел, 1925.
Hercegovac, akvarel, 1925.
A Herzegovinian Man, watercolour, 1925

Херцеговци са чалмама, акварел
Hercegovci sa čalmama, akvarel
Herzegovinian Men with Turban Fezes, watercolour

Са дубровачке пијаце, уље на платну, 1938.

Sa dubrovačke pijace, ulje na platnu, 1938.

From Dubrovnik Market, oil on canvas, 1938

Пијаца у Дубровнику, уље на платну, 1924.

Pijaca u Dubrovniku, ulje na platnu, 1924.

Market in Dubrovnik, oil on canvas, 1924

Пијаца у Дубровнику I, уље на платну, 1937.

Pijaca u Dubrovnik I, ulje na platnu, 1937.

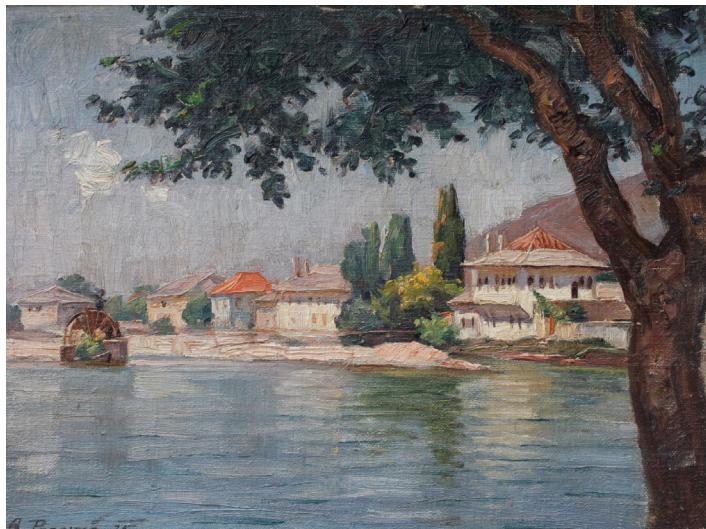
Market in Dubrovnik I, oil on canvas, 1937

Пијаца на Гундулићевој пољани, уље на платну, 1935.

Pijaca na Gundulićevoj poljani, ulje na platnu, 1935.

Market on Gundulić's Plain, oil on canvas 1935

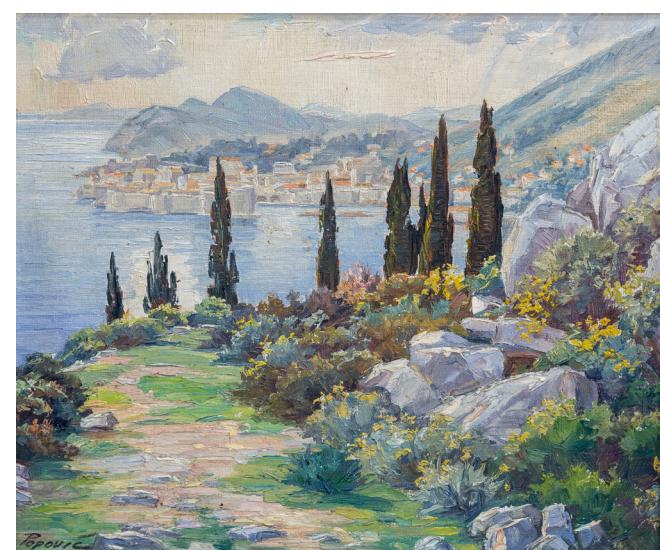
Мотив из Требиња, уље на платну, 1935.
Motiv iz Trebinja, ulje na platnu, 1935.
A Motif from Trebinje, oil on canvas, 1935

Тераса у Дубровнику, уље на платну, 1923.
Terasa u Dubrovniku, ulje na platnu, 1923.
A Terrace in Dubrovnik, oil on canvas, 1923

Пут у Дубровник, уље на платну, 1934.
Put u Dubrovnik, ulje na platnu, 1934.
Road to Dubrovnik, oil on canvas, 1934

Мотив Дубровника, уље на платну, 1937.
Motiv Dubrovnika, ulje na platnu, 1937.
A Motif from Dubrovnik, oil on canvas, 1937

Руже, уље на платну
Ruže, ulje na platnu
Roses, oil on canvas

Хризантеме, уље на платну, 1933.
Hrizanteme, ulje na platnu, 1933.
Chrysanthemums, oil on canvas, 1933

Мртва природа, уље на платну
Mrtva priroda, ulje na platnu
Still Life, oil on canvas

Мртва природа - цвијеће, уље на платну, 1939.
Mrtva priroda - cvijeće, ulje na platnu, 1939.
Still Life - Flowers, oil on canvas, 1939

Мртва природа, уље на платну, 1935.
Mrtva priroda, ulje na platnu, 1935.
Still Life, oil on canvas, 1935

Портрет супруге / Portret suprufe / Portrait of the Artist's Wife, 1921.
оловка, креда / olovka, kreda / pencil, chalk

Slikar besmrtnog imena

Atanasije (Tanasko) Popović rođen je u Trebinju 1885. godine u mnogočanoj trgovačkoj porodici oca Đordja i majke Andže. Svoje djetinjstvo proveo je u rodnom gradu, gdje je pohađao osnovnu i trgovacku školu, a od rane mladosti ispoljavao je nadarenost i zanimanje za slikarstvo. Pomažući ocu u trgovini, uvijek je pri ruci imao olovku i hartiju kako bi skicirao razne predmete i likove. Srećna okolnost za ovog zaljubljenika u umjetnost bio je susret s Markom Gregovićem, akademskim slikarom i ikonopiscem, koji je prihvatio Atanasija kao pomoćnika u oslikavanju ikonostasa Hrama Preobraženja Gospodnjeg u Trebinju. Po završetku ovog zadatka 1907. godine, Popović je sam počeo da oslikava ikonostase manjih seoskih crkava u okolini Trebinja. Marko Gregović, kao prvi učitelj slikanja, imao je značajnu ulogu u Atanasijevom životu, jer ga je podstakao da slikarsko umijeće dalje usavršava na Akademiji likovnih umjetnosti u Beču.

Budućem prvom akademskom slikaru Trebinja nije bilo nimalo lako da se izbore ne samo s otporom roditelja – koji su očekivali da im sin bude trgovac – nego i sa shvatanjem sredine o ulozi i pozivu slikara. Međutim, Atanasije je pokazao veliku odlučnost i namjeru da ostvari svoj san i postane učeni slikar. Kao stipendista Srpskog prosvjetnog i kulturnog društva „Prosvjeta“ iz Sarajeva, Popović napušta Trebinje u kasnu jesen 1910. godine i odlazi u Beč. S obzirom na to da je zakasnio na prijemni ispit, te nije bio primljen na Akademiju, izgubio je pravo na stipendiju. Našao se u veoma teškom položaju, ali nije gubio vjeru. Iako se mnogo namučio te godine, Atanasije Popović uspijeva da se upiše u privatnu školu slikanja u kojoj je marljivo učio. Naredne godine polaže prijemni ispit na Akademiji. Vidjevši spisak upisanih u prvu godinu Akademije, oblio ga je hladan znoj kada na spisku nije našao svoje ime. Jedan njegov kolega, Bečlija, koji je takođe čitao spiskove upisanih, potapšao ga je po ramenu čestitavši mu na upisu u drugu godinu Akademije. Bio je veoma marljiv i predan student, koji se strogo pridržavao akademskog učenja. Najprije je studirao kod profesora Jozefa Jungvirtha, a potom prelazi u klasu kod profesora Šmita, strogog predstavnika akademizma. Na kraju školovanja, 1914. godine, kao najbolji u svojoj klasi, Popović dobija nagradu za crtanje akta (Aktpreis), koja mu je dodijeljena baš u času kada su u Beč stigle vijesti o Sarajevskom atentatu. Zbog toga se našao u nezgodnom položaju, kao Srbin, koga je profesor Šmit, rektor Akademije, veoma strogo pogledao kada mu je uručio diplomu i zlatnike u novčaniku kao nagradu. Nakon završetka studija, Atanasije postaje asistent na Akademiji, te ostaje još nekoliko godina u prestonici Austro-Ugarske monarhije.

Nakon stvaranja Kraljevine Srba, Hrvata i Slovenaca, Atanasije Popović vraća se u domovinu. Od 1918. godine živi u Đakovu, a dvije godine kasnije odlazi u Dubrovnik, u kojem se trajno naseljava. Osim što slika, od 1930. godine bavi se i pedagoškim radom kao profesor crtanja i istorije umjetnosti u Učiteljskoj školi u Dubrovniku, a kasnije i u Višoj gimnaziji. Generacije đaka pamtile su ga kao odličnog pedagoga, govornika, čovjeka enciklopedijskog znanja, koji je načinom izlaganja uspijevao mnogo da zainteresuje učenike, pokazavši potpuno vladanje materijom i veliku ljubav prema predmetu. Budući da su njegova predavanja iz istorije umjetnosti bila izuzetno zanimljiva, nekolicina njegovih đaka opredijelila se da studira upravo istoriju umjetnosti.

Istakao se svojim radovima na brojnim konkursima organizovanim u zemlji. Dobitnik je nagrade za izradu diplome sarajevske „Prosvjete“ 1920. godine. Iste godine osvaja prvu nagradu na konkursu za nacrt diplome koji je organizovalo Društvo za zaštitu jugoslovenske dece.

Slikarstvo je volio iznad svega, a najradosniji je bio uz svoj štafelaj. Kako je bio zauzet pedagoškim radom, najviše je slikao tokom školskih praznika. Kada bi završio sliku, dugo bi je posmatrao, zanijevši se toliko, da ne bi ni primijetio kada bi neko ušao u atelje. Gotovo trideset godina živio je i radio u Dubrovniku. Dubrovčani ga poznaju po njegovom radu u raznim dijelovima grada. Kad god je imao vremena, odmah bi tražio odgovarajući motiv i slikao. U slikarstvu se ogledao u različitim slikarskim tehnikama, a ponajviše u ulju, akvarelu, temperi i olovci, predstavljajući pejzaže, vedute, portrete, mrtve prirode, platna socijalne tematike, ikone... Avgusta 1923. godine – u Crkvi Svetog Georgija na Posatu – oženio se Natalijom Strutinski.

Čitavo Popovićevo slikarstvo obilježeno je dominacijom akademskog realizma, premda se promjene likovnog izraza – većeg ili manjeg intenziteta – mogu uočiti u njegovom stvaralaštvu. Slikarski upliv, poput secesije ili impresionizma, samo se probijaju – nekad u većoj, a katkad u manjoj mjeri – kroz preovlađujući akademizam, koji je Popović zadržao do kraja svoje slikarske karijere. Posebnu cjelinu njegovog stvaralaštva predstavljaju religiozne kompozicije koje treba posmatrati odvojeno, jer se stilski razlikuju u odnosu na slike drugih žanrova. Među najuspješnije religiozne rade ubraja se *Tajna večera*, monumentalna kompozicija iz 1927. godine, postavljena na trijumfalnom luku pravoslavne dubrovačke Crkve Svetog Blagovještenja.

Kao veoma marljiv, vrijedan i plodan slikar, Popović je tokom svoje slikarske karijere priredio značajan broj samostalnih i kolektivnih izložbi u zemlji (Zagreb, Beograd, Sarajevo, Dubrovnik, Karlovac, Osijek, Split) i inostranstvu (Košice, Bratislava, Salzburg, Prag). Postaje jedan od glavnih „turističkih slikara“ Dubrovnika, a brojna platna, bilo da su u pitanju portreti, vedute, pejzaži, mrtve prirode i religiozne kompozicije svjedoče da je imao veoma raznoliku klijentelu. Njegove rade rado su otkupljivali stranci iz Švajcarske, Njemačke, Austrije, Čehoslovačke, Danske, Francuske, Engleske i Amerike. U Popovićev stan na Pločama u Dubrovniku svraćali su mnogi ljubitelji umjetnosti da bi kupovali slike. Kolecionar iz Berlina sakupio je petnaest slika različitih formata, dok je jedan Beograđanin bio pravi Atanasijev mecena, otkupivši oko četrdeset radeva umjetnika. Strina Popovićeve supruge dugi niz godina poručivala je slike, tako da je u Salzburgu imala kolekciju od trideset Atanasijevih slika.

Popovićeva nadarenost došla je do potpunog izraza u žanru portreta. Kao portretista, umjetnik pripada staroj akademskoj školi koja je težila što vjernijem predstavljanju portretisane ličnosti. Glavni naglasak stavlja je na lice svog modela, koje je gotovo redovno svjetlijeg inkarnata. Da bi istakao značaj samog lika, često je komponovao tamnu pozadinu i odjeću portretisanog na kojoj je naglašena materijalizacija tkanine. Pored akademskog prilaženja modelu, Atanasije u načinu slikanja pojedinih portreta pokazuje i drugačije tendencije. Najbolje portrete proizveo je kada je zanemarivao efektност, odnosno kada nije potpadao pod sugestiju svoje klijentele. Među najbolja ostvarenja u domenu portreta svrstava se veliki *Portret dr Bracanovića* iz 1922. godine. Izborom boja i skicoznim nanošenjem istih na platno, slikar stvara djelo fine tonske game i pokazuje mnogo više slobode u izradi u odnosu na druge portrete. Iz iste godine je i *Autoportret*, koji umjetnik posyjeće svojoj Nataliji, o čemu svjedoči natpis pri donjem desnom uglu – „Mojoj Natalki o Božiću“. Na ovom portretu dominira svjetlica paleta, čijem utisku doprinose i svjetlosni akcenti na inkarnatu portretisanog. *Portret suprige* iz 1921. godine, izveden olovkom i kredom, pokazuje koliko je slikar bio sigurniji i slobodniji u crtežu, i kako ih je, kao vrstan crtač, s lakoćom stvarao. Samo u Dubrovniku Popović slika preko sedamdeset portreta za javne ustanove i pojedince, među kojima se po načinu izrade izdvajaju portreti porodice Milišić, koje slikar rješava gotovo impresionistički. Poznato je da je trebinjska opština 1934. godine otkupila od Atanasija Popovića veliki portret pjesnika i diplome Jovana Dučića, rađen po fotografiji uljanim bojama.

U prvoj polovini dvadesetih godina Popović postaje jedan od prvih slikara socijalne tematike. Po nalogu Ministarstva šuma i ruda u Beogradu, između 1923. i 1925. godine slika tri monumentalne kompozicije na temu rada u rudnicima, željezarama i pilanama. Osim toga, u rudniku *Breza*, u pilani u Drvaru, u livnici željeza u Varešu radi i pojedinačne skice i kompozicije manjeg formata. Povodom iskustva skiciranja in situ u rudniku Breza rekao je kako su „savršeni mrak i savršena tišina [...] pod zemljom“, dok je prilikom izrade skica u livnici u Varešu podijelio utisak o tome kako mu je „u lice [...] dolazila neprijatna vrućina od rastopljenog željeza, od one pare“, a u leđa mu je „bio led studeni“. Taman kolorit, vještačko osvjetljenje, svjetlosni kontrasti i hitro nanošenje boje podsjećaju na slike Adolfa fon Mencela, koje je Popović mogao da proučava tokom studija u Beču. Ovim temama dotakao se socijalnih problema društva, primjenjujući i dalje akademski način slikanja, koji je blago prožet savremenim tendencijama u slikarstvu.

Jedina poznata Popovićeva kompozicija istorijskog sadržaja, pod nazivom *Trebinje 1914*, izgubljena je, a prikazivala je stradanje srpskog živљa u Trebinju 1914. godine. Ova slika izazvala je veliku pažnju posjetilaca sokolsko-nacionalne izložbe koju je Sokolsko društvo priredilo 1937. godine u Sarajevu. Dostojno je uveličala čitavo jedno odjeljenje posvećeno prošlosti, a prikazivala je nekoliko vješala ispod kojih kleče djeca u krugu sa svijećama u ručicama. Ovu sliku Atanasije pozajmљује svom rođaku u Trebinju 1939. godine, ali joj se gubi trag. O njenom segmentu svjedoči jedina sačuvana skica *Siročad* s prikazom djece sa svijećama u rukama, koja pokazuje lagantu stilizaciju svojstvenu secesiji, što se jasno vidi u blagom izduživanju likova i osobrenom položaju lagano nakrivljenih glava.

Mrtva priroda je tema koja je takođe često privlačila Popovića, na kojoj je cvijeće svakako preovlađujući motiv, koji slikar katkad obogaćuje dekorativnim tkaninama (*Ruze*, *Hrizanteme*), voćem, tanjirima, a ponekad ga i izostavlja, slikajući *Mrtvu prirodu* (*s ribama i limunovima*).

Atanasije Popović je u najvećoj mjeri bio posvećen slikanju pejzaža i gradskih motiva. Za razliku od portreta, koji uglavnom ostaju unutar akademskog tretmana, pejzaži i vedute grada prikazani su neposrednije i spontanije, pri čemu je vidno da se umjetnik udaljava od znanja stečenog na Akademiji. Naročito je ta neposrednost dolazila do izražaja kada bi slikar ostajao sam sa svojim platnom, odnosno kada ne bi bio opkoljen brojnim prolaznicima i grupama koje su ga često ometale pri radu. Bogatim koloritom i snažnim kontrastima predstavlja šarolike pijace, ulicu i njene prolaznike, more, oluje, talase, trabakule, čemprese... Nema kamena u Dubrovniku koji nije ovjekovječio na svojim platnima, dok su scene s pijace prave pjesme u boji. O poetskom u slikarstvu Atanasija Popovića Lucija Aleksić piše: „...pravi je lirski pjesnik Dubrovnika... Uvijek je poetski raspoložen prema slikovitim gradskim uličicama. Ne krijući oduševljenje za slikani objekt, transponira ga u sliku osobnog doživljaja, kiteći ga često sjajem kojega objektivno nema“. Njegova slikarska pjesmarica obiluje svjetlošću, toplinom, vedrinom i svježim koloritom... Kroz vedute Dubrovnika i okoline, prizore dubrovačkih ulica i pejzaže provlače se elementi impresionizma. Međutim, na pojedinim platnima Popovićevo svjetlo nije uvijek impresionističko, a i boje su katkad ograničene akademskim normama (*Široko, Jugo*), tako da stvaraju strogu simetriju svjetla i senke. Prema riječima Smiljke Šinik, Atanasije Popović je, usvajajući impresionizam, stvorio jednu vrstu *impresionističkog akademizma*. Na svojim platnima obrađuje i pejzaže Bosne i Hercegovine (*Jajce, Motiv iz Trebinja*) jer priroda uvijek stvara snažne utiske u njemu. Brojna platna sadrže i folklorne elemente (*Prodavac čílima na Baščaršiji, Dubrovački motiv*) koji naročito dolaze do izražaja u znatnim akvarelima (*Hercegovac, Mlada seljanka*) zbog svježine boje, odnosno zbog bogatijih kolorističkih i tonskih vrijednosti.

Zbog vjernosti akademizmu Atanasije je redovno nailazio na nepovoljne osvrte tadašnje likovne kritike. S Kostom Strajnićem, jednim od najvažnijih likovnih kritičara međuratne Jugoslavije, vodio je beskrajne polemike u Jugoslovenskom listu tokom 1935. godine. Unutar onovremene veoma žive likovne scene, Popovićev slikarstvo izgledalo je suviše konzervativno, gotovo anahrono. Ipak, kritike ga nisu pokolebale da odustane od svog manira.

Atanasije Popović je prešao put od samoukog ikonografa do akademski školovanog slikara. Pripada prvoj akademski školovanoj generaciji bosanskohercegovačkih umjetnika. Zahvaljujući klasičnom obrazovanju, sigurno je ovlađao crtežom i stekao osjećaj za proporciju, perspektivu, kompoziciju i boju, dok mu je vjernost akademizmu donijela uspjeh kod publike, ali i nepovoljno mišljenje likovnih kritičara.

Čovjek visoke kulture kakav je bio Atanasije Popović, ostavio je među svojim prijateljima najljepšu uspomenu. Bio je pravi esteta, zaljubljenik u ljepotu, izvanredan čovjek, čiji je lik zračio poštenjem, dobrotom, plemenitošću i skromnošću. Volio je pjesmu, stoga je pjevao u pjevačkim društvima, najprije tokom studija u Beču, a potom postaje član Srpskog dubrovačkog pjevačkog društva „Sloga“. Ozbiljno je shvatio i život i svoj rad. Sjećamo ga se kroz platna u koje je utkao dio sebe – udišemo miris čempresa, osluškujemo talase, osjećamo toplinu rastopljenog željeza, slušamo žamor koji dopire s pijace, hodamo dubrovačkim ulicama, zapljuškujemo nas svježina Trebišnjice... Izražena skromnost i nemetljivost učinila ga je manje zapaženim umjetnikom. Teške godine rata ostavile su pečat na njegovom zdravlju. Tada se pojavila opasna bolest srca koja ga je u grob odnijela. Uprkos bogatom opusu, njegovo upokojenje 1948. godine došlo je ipak prerano – i za njegov život i za njegovo stvaralaštvo. Zaklopile su se bistre oči toplog i blagog pogleda i klonula je vješta ruka umjetnika. Njegovo ime znači *besmrtni*, a njegova djela takvim su ga i učinila.

Na grobu mu stoje Njegoševi stihovi:

*Blago tome ko dovijek živi,
imao se rašta i rodit!
Vječna zublja, vječne pomrčine,
nit' dogori niti svjetlost gubi.*

Tamara Rajković

Из пилане, акварел

Iz pilane, akvarel

From the Sawmill, watercolour

Љеваоница, уље на платну

Ljevaonica, ulje na platnu

A Foundry, oil on canvas

Рудник Бреза, темпера

Rudnik Breza, tempera

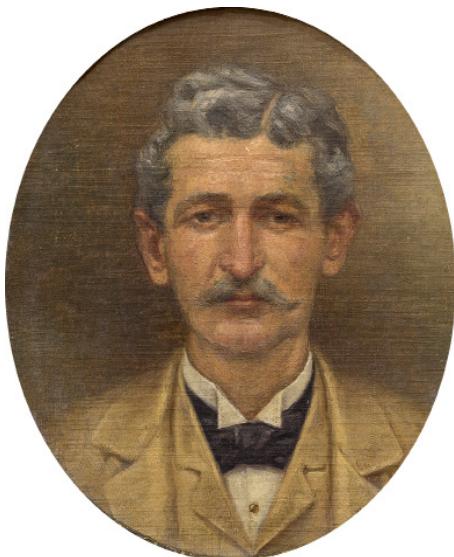
The Breza Coal Mine, tempera

Мотив из топионице Вареш, темпера

Motiv iz topionice Vareš, tempera

A Motif from Vareš Foundry, tempera

Портрет оца, уље на платну
Portret oca, ulje na platnu
Portrait of the Father, oil on canvas

Портрет мајке, уље на платну, 1927.
Portret majke, ulje na platnu, 1927.
Portrait of the Artist's Mother, oil on canvas 1927

Портрет сестре Савете, пастел
Portret sestre Savete, pastel
Portrait of the Artist's Sister Saveta, pastel

Портрет сестре, уље на платну, кружни облик
Portret sestre, ulje na platnu, kružni oblik
Portrait of the Artist's Sister, oil on canvas, circular

The painter of the immortal name

Atanasije (Tanasko) Popović was born in Trebinje in 1885 by father Đorđe and mother Andža in a large merchant family. He spent the childhood in his hometown where he attended elementary and trade school, and he started showing his talent and interest for painting at an early age. As he was helping his father with the trade work in the shop, he always had a pencil and paper in order to make a sketch or rough draft of various objects, shapes and images. A fortunate occasion for this passionate Art lover was when he met Marko Gregović, an academic painter and icon-painter, who took Atanasije to be his assistant while he was painting the iconostasis in the church of St. Transfiguration in Trebinje. As soon as he accomplished this task in 1907, Popović started painting the iconostases of minor village churches in the vicinity of Trebinje on his own. Marko Gregović, as Atanasije's first Art teacher, had a vitally important role in his life, since he encouraged him to improve his painting skill in Academy of Fine Arts in Vienna.

It was not easy to the future first academic painter of Trebinje, to struggle with the resistance of his parents, who expected their son to be a merchant, as well as with his fellow citizens' understanding and opinion about the role and vocation of a painter. However, Atanasije showed his great determination and intention to make his dreams come true - to become an academic painter. As a scholarship holder of the Serbian Educational and Cultural Society named „Prosvjeta“ („Education“) from Sarajevo, Popović leaves Trebinje at the end of autumn in 1910 and sets off for Vienna. Taking into consideration the fact that he was late for sitting the entrance exam, and that he could not enrol the Academy, he lost his scholarship. Although he found himself in a very difficult situation, he did not lose his hope and faith. Despite having a lot of troubles that year, Atanasije Popović managed to enrol a private Art School in which he studied diligently and keenly. Next year he sat the entrance exam at the Academy. When he saw the list of the students who had passed the exam for the first year of the Academy, he started to drip with cold sweat since he could not find his name on the list. One of his colleagues from Vienna, who was also there to read the results of the students who had passed the exam, tapped him on the shoulder to congratulate him on the enrollment of the second year at the Academy. He was indeed a hard-working and eager student, who strictly obeyed and followed the standards of academic learning. At the very beginning he was professor Josef Jungwirth's student, and then later he became the student in the class of professor Schmidt, who was a stern representative of academism. At the end of his academic schooling in 1914, Popović, as the best student in his class, was given the award for drawing a nude / act (Aktpreis). The award was given to him at the moment when the news about Sarajevo assassination reached Vienna. Because of that event he was in a very awkward situation since he was Serbian, and professor Schmidt, who was a head of Academy, gave him a serious look while he was handing him the diploma and gold coins in the wallet as the award. After the end of his studying, Atanasije became the assistant at the very Academy, and he stayed for a few more years in the capital of Austro-Hungarian Monarchy.

After the emergence of the Kingdom of Serbs, Croats and Slovenes, Atanasije Popović came back to his homeland. From 1918 he lived in Đakovo, and two years later he moved to Dubrovnik where he stayed to live permanently. Beside painting, since 1930 he became engaged in pedagogical work as the teacher of drawing and History of Art at the Teaching school in Dubrovnik, and later at Higher Gymnasium. Generations of students remembered him as a distinguished pedagogue, orator, and a man of encyclopedic knowledge, who was so successful at making his students become interested in the subject, thanks to his own method of teaching and way of explaining things, showing deep and thorough knowledge

of the subject he mastered and great love and dedication to it. Since his lectures in History of Art were exceptionally interesting, some of his students opted for studying the History of Art.

He won recognition and made a name for himself due to his works in numerous prize competitions which were held in the country. He was the prize winner for creating the diploma of „Prosvjeta“ in Sarajevo in 1920. This was the same year when he won the first prize in the competition aimed at the draft and design of the diploma, which was organized by the Society for Protection of Yugoslavian Children.

He loved painting more than anything, and he was the happiest when he was at his easel. As he had a lot of pedagogical work obligations he mostly painted during the period of school holidays. When he finished his painting, he would watch and examine it closely for a long time, becoming so enraptured, that he would not notice if somebody had entered the studio. He lived and worked in Dubrovnik for almost thirty years. People of Dubrovnik know and recognize his works which can be seen in different parts of the town. Whenever he had enough time, he would immediately start looking for the appropriate motif to paint. He applied different painting techniques while he was painting, but mostly oil, acquarel, tempera and pencil were used to present landscapes, panoramic views and sights, portraits, still lives, canvases with social topics, icons etc. In August, 1923 he got married to Natalia Strutinsky in the church of St. George in Posat.

All Popović's Art of painting was denoted by the dominance of the academic realism, but still alterations and changes of the Art expression, to the greater or lesser extent of intensity, can be perceived in his creative work opus. Painting influences, such as the influence of Secession or Impressionism, only break through, sometimes to the greater extent or now and then to the lesser extent, throughout prevailing academism, which Popović kept until the end of his Art painting career. The particular unity of his creative work opus comprise his religious compositions which should be regarded separately, since they are different in style when compared to the paintings of other genre. The painting which has been classified as the most successful religious work among them is *The Last Supper*, the monumental composition from 1927, which was put on the triumphal arch of the orthodox Church of St. Annunciation of the Lord In Dubrovnik.

During his Art painting career, Popović, as a diligent, hard working and productive painter, prepared a significant number of solo and collective exhibitions both, in the country (Zagreb, Belgrade, Sarajevo, Dubrovnik, Karlovac, Osijek, Split) and abroad (Košice, Bratislava, Salzburg, Prague). He became one of the main „tourist painters“ in Dubrovnik, while numerous canvases, no matter whether portraits, panoramic views and sights, landscapes, still lives or religious compositions are in question, prove that he had diverse clientele. His works were gladly bought by foreigners from Switzerland, Germany, Austria, Czechoslovakia, Denmark, France, England, and the USA. A lot of passionate Art lovers dropped by the Popović's flat in Ploče in Dubrovnik to buy his paintings. A collector from Berlin collected fifteen paintings of different sizes, while one collector from Belgrade was Atanasije's true Maecenas, since he bought circa forty works of this artist. The aunt of Popović's wife, was placing orders for paintings for many years, and consequently, she had in Salzburg the collection of thirty Atanasije's paintings.

Popović's talent beamed with full splendour and expression in the genre of portraits. As a portraitist, this artist belongs to the old academic school, which aimed at utterly realistic presentation of the portraited person. The main emphasis was on the face of the very model, which is almost regularly of a brighter incarnate. In order to emphasize the significance and importance of the very character, he frequently composed the dark background and the portraited char-

acter's clothes on which the materialization of the fabric has been emphasized. Beside the academic approach towards the model, Atanasije shows some other tendencies in the way he painted particular portraits. The best portraits were done when he ignored the effect and striking quality, or to be more precise when he treated the clientele's suggestion with neglect. In the scope of portraits, the *Portrait of Dr. Bracanović*, from 1922, is among the best ones. By means of the colour choice and its sketch-like application on the canvas, the painter creates the work of a nice tone gamma and shows much more freedom in the very process of the work creation when compared to other portraits. *Self-Portrait* was done in the same year and it was dedicated to his darling Natalia, according to the evident inscription at the lower right corner „To my dear Natalka at Christmas“. On this portrait, the brighter palette dominates, and light accents on the incarnate of the portraited character contribute to its impression. The *Portrait of the Artist's Wife* from 1921, was done with a pencil and chalk, and it shows how steady and more independent the painter was at drawing, and how he, as an exceptional drawer created them effortlessly. Just in Dubrovnik, Popović did more than seventy portraits for public institutions and individuals, among which, following the method of creation, the portraits of family Milišić stand out, and which were done by the painter almost impressionistically. It is widely known that in 1934, the Municipality of Trebinje, bought a huge portrait of the poet and diplomat Jovan Dučić, from Atanasije Popović - the portrait which was done in oil paints after the photograph.

In the first half of the 1920s, Popović became one of the first painters of the social topics. Upon the order of Ministry of Forests and Mines in Belgrade, between 1923 and 1925, he painted three monumental compositions on the topic of work in mines, ironworks and saw-mills. Beside that, he worked upon individual sketches and compositions of smaller dimensions in the mine *Breza*, in the saw-mill in Drvar and in the iron foundry in Vareš. After sketching experience in situ, he said in the mine Breza: „Perfect darkness and perfect silence below the ground“, while during the sketch making in the iron foundry in Vareš he gave a statement: „The unpleasant heat of the melted iron, of that vapour, was coming towards my face, while the ice of the cold was beating against my back“. The dark local colour, artificial illumination, light contrasts and rapid applying of the colour remind of Adolph von Menzel's paintings which Popović could examine during his studying in Vienna. With these topics, he tackled the social problems, still applying the academic painting method which is slightly imbued with modern tendencies in painting.

The only Popović's composition with historical content named *Trebinje 1914* has been lost, and it showed the suffering and hardships of Serbian people in Trebinje in 1914. This painting attracted a great attention of the visitors of Eagle -National exhibition which was organized by Eagle Society („Sokolsko Društvo“) in 1937 in Sarajevo. The painting solemnly beautified the entire ward dedicated to the past period, and it showed a few gallows with children below them kneeling in a circle and holding candles in their small hands. Atanasije lent this painting in 1939 to his cousin in Trebinje, but afterwards it simply vanished into thin air. One preserved sketch *Orphans* with the image of the children holding candles in their small hands proves its segment and it shows light stylization, the characteristic feature of Secession, which can be easily seen in a soft elongation of the characters and remarkable position of slightly tilted heads.

The topic which frequently allured Popović was Still life, with flowers as definitely prevailing motif, which is sometimes enriched with the decorative fabric (*Roses, Chrysanthemums*), fruit, plates, and sometimes that is omitted while painting *Still life (with fish and lemons)*.

To an amply degree, Atanasije Popović, was dedicated to painting of landscapes and urban motifs. Differently from portraits, which mostly stay within the academic treatment, landscapes and panoramic views and sights of the town are presented more directly and more spontaneously, and where it is noticeable that the artist is departing the knowledge acquired at Academy. That directness particularly became revealed when the painter stayed alone with his canvas, actually, when he was not surrounded with numerous passersby and groups of people who often disturbed him at work. By means of abundant local colours and strong contrasts, he presents colourful markets, a street and its passersby, the sea, storms, waves, trabakuls (traditional sailboat on the eastern Adriatic coast with two masts), cypresses ... There is no stone in Dubrovnik which was not immortalized on his canvases, while the scenes from the market are songs in colours. About poetic painting of Atanasije Popović, Lucija Aleksić wrote: „... He is a true lyric poet of Dubrovnik... He is always in the poetically good mood towards the picturesque town alleys. Without hiding the elation about the painted object, he transposes it in a picture of the individual experience, decorating it frequently with the radiance it objectively does not have.“ His poetic song-book is abundant in light, warmth, brightness and fresh local colours... Through panoramic views and sights of Dubrovnik and its nearby environment, sights of the Dubrovnik streets and landscapes, elements of Impressionism are imbued. However, on certain canvases Popović's light is not always of the Impressionistic character, and colours are sometimes limited with academic standards (*South-East Wind*, *South Wind*) so that they create strict symmetry of light and shadow. According to Smiljka Šinik, by adopting Impressionism, Atanasije Popović created one type of *Impressionistic Academism*. On his canvases he also works out and shapes landscapes of Bosnia and Herzegovina (*Jajce*, *The motif from Trebinje*) since nature always causes admiration and makes strong impressions on him. Numerous canvases have folklore elements as well (*A Carpet-seller in Baščaršija*, *The motif from Dubrovnik*) which particularly come to expression in remarkable watercolours (*A Herzegovinian Man*, *A Young Peasant-Girl*) due to the colour freshness, actually due to the richer colouristic and tone values.

Because of the loyalty to academism, Atanasije was constantly faced with unfavourable reviews of the Art critique of that time. During 1935 intense and endless discussions were going on in the Yugoslav Journal between him and Kosta Strajnić, one of the most prominent critics of interwar Yugoslavia. Within the greatly vivid Art scene of that time, Popović's Art of painting seemed, too conservative, almost anachronic. However, the criticism did not make him vacillate and give up his style and manner.

Atanasije Popović covered a distance from a self-taught icon painter to an academically educated painter. He belongs to the first academically educated generation of artists in Bosnia and Herzegovina. Thanks to the classical education, he mastered drawing and feeling for proportion, perspective, composition and colour. Loyalty to academism brought him success at the public but it did not bring him the favourable opinion of the Art critics.

Atanasije Popović, as a man of high culture, left among his friends the most beautiful memory. He was a true aestheticist, a passionate beauty lover, an extraordinary man whose character beamed with honesty, kindness, generosity and modesty. He was keen on songs and singing and he sang in singing societies-at first during his studying in Vienna and then he became the member of the Serbian Singing Society in Dubrovnik called „Harmony“ („Sloga“). He took life and his work seriously. We remember him through canvases in which he interwove the part of himself; We breathe the scent of cypresses, We listen to the waves, We feel the warmth of the melted iron, We listen to the din of voices coming from the market, We walk along the streets of Dubrovnik, We are splashed by the freshness of Trebišnjica... Striking modesty and

discretion made him less noticed artist. The years of war austerity left long-term consequences on his health condition. A dangerous heart disease appeared at that time and in his case it led to death. Despite his abundant opus, his death in 1948 came too early, in both contexts - of his life and his creative work. The clever eyes with warm and gentle look closed and the skilful hand of the artist drooped. His name means *immortal*, and his works made him immortal.

On his tombstone there are verses written by Njegoš:

Blessed is the one who shall live forever,
Therefore his birth had a meaningful aim!

Eternal teeth of eternal darkness,
Neither burn down nor lose the shine.

Tamara Rajković

Мотив са Требињице / Motiv sa Trebišnjice / A Motif from Trebišnjica
уље на платну / ulje na platnu / oil on canvas

Библиографија / Bibliografija / Bibliography

L. Aleksić, „Dubrovačko slikarstvo od 1900 - 1945. godine“, *Sto godina moderne umjetnosti u Dubrovniku*, Dubrovnik 1978, b.p

E. Arnautović, „Legat mr ph Uroša Popovića Zavičajnom muzeju Trebinje za Memorijalnu galeriju slika akademskog slikara Atanasija Popovića“, *Tribunia 1* (Trebinje 1975) 297-300.

Д. Дамјановић, „Атанасије Поповић“, *Култура Срба у Дубровнику 1790-2010. Из ризнице српске православне цркве Светог Благовештења*, Београд - Дубровник 2012, 262-267.

J. Kršić, *Umetnički pregled*, Dve izložbe. December u prostorijama sarajevske „Cvijete Zuzorić“, Pregled, Sarajevo, 1935, god. IX, knjiga XI, svezak 143-144, 642.

В. Салатић, *Атанасије Поповић, религиозне теме* (каталог изложбе), Требиње 2008.

С. Шиник, *Атанасије Поповић* (каталог изложбе), Требиње 1968.

За припрему изложбе и каталога коришћен је архивски материјал Одјељења за документацију Умјетничке галерије БиХ из Сарајева, Архива Херцеговачко-неретванског кантона из Мостара и Музеја Херцеговине Требиње.

Каталог радова

1. Студија / Studija / Study
уље на платну / ulje na platnu / oil on canvas
33 x 27 cm
UGBiH
2. Портрет / Portret / Portrait, 1920.
уље на платну / ulje na platnu / oil on canvas
34 x 25,5 cm
UGBiH
3. Свештеник / Sveštenik / A Priest
уље на платну / ulje na platnu / oil on canvas
неправилни облик / nepravilni oblik / irregular shape
UGBiH
4. Портрет сестре / Portret sestre / Portrait of the Artist's Sister
уље на платну / ulje na platnu / oil on canvas
кружни облик / kružni oblik / circular shape
UGBiH
5. Ђевојчица / Djevojčica / A Girl
уље на платну / ulje na platnu / oil on canvas
25 x 20,5 cm
UGBiH
6. Мали морнар / Mali mornar / A Little Sailor
уље на платну / ulje na platnu / oil on canvas
25 x 19,5 cm
UGBiH
7. Портрет Михаила Милишића / Portret Mihaila Milišića / Portrait of Mihailo Milišić, 1930.
уље на платну / ulje na platnu / oil on canvas
60 x 50 cm
СПЦО Дубровник
8. Портрет Зорке Милишић / Portret Zorke Milišić / Portrait of Zorka Milišić, 1930.
уље на платну / ulje na platnu / oil on canvas
60 x 50 cm
СПЦО Дубровник
9. Портрет Јелене Каџирек Милишић / Portret Jelene Kačirek Milišić / Portrait of Jelena Kačirek Milišić
уље на платну / ulje na platnu / oil on canvas
110 x 80 cm
СПЦО Дубровник
10. Портрет Ксеније Бубало / Portret Ksenije Bubalo / Portrait of Ksenija Bubalo
уље на платну / ulje na platnu / oil on canvas
75 x 60 cm
СПЦО Дубровник
11. Портрет жене / Portret žene / Portrait of a Woman
уље на платну / ulje na platnu / oil on canvas
75 x 60 cm
СПЦО Дубровник
12. Портрет Јозефине Ланг / Portret Jozefine Lang / Portrait of Josephine Lang, 1948.
уље на платну / ulje na platnu / oil on canvas
51 x 42 cm
MXT
13. Портрет др. Р. Брачановића / Portret dr. R. Bracanovića / Portrait of Dr. R. Bracanović, 1922.
уље на платну / ulje na platnu / oil on canvas
68 x 53 cm
MXT
14. Портрет супруге / Portret suprige / Portrait of the Artist's Wife, 1921.
оловка, креветка / olovka, kreda / pencil, chalk
30 x 25 cm
MXT
15. Аутопортрет / Autoportret / Self - Portrait, 1922.
уље на платну / ulje na platnu / oil on canvas
27 x 20 cm
MXT
16. Портрет мајке / Portret majke / Portrait of the Artist's Mother, 1927.
уље на платну / ulje na platnu / oil on canvas
35 x 30 cm
MXT
17. Портрет оца / Portret oca / Portrait of the Father
уље на платну / ulje na platnu / oil on canvas
34 x 30 cm
MXT
18. Портрет сестре Савете / Portret sestre Savete / Portrait of the Artist's Sister Saveta
пастел / pastel / pastel
37 x 28 cm
MXT
19. Студија главе / Studija glave / Study of the Head
уље на платну / ulje na platnu / oil on canvas
31x 28 cm
MXT
20. Портрет дјечака / Portret dječaka / Portrait of a Boy, 1920.
уље на платну / ulje na platnu / oil on canvas
33 x 24 cm
MXT
21. Портрет Зоре Поповић / Portret Zore Popović / Portrait of Zora Popović, 1933.
уље на платну / ulje na platnu / oil on canvas
97 x 75 cm
MXT
22. Портрет старије жене / Portret starije žene / Portrait of an Elderly Woman
уље на платну / ulje na platnu / oil on canvas
33 x 27 cm
MXT
23. Портрет супруге доктора Доленца / Portret suprige doktora Dolenca / Portrait of Dr. Dolenc's Wife, 1941.
уље на платну / ulje na platnu / oil on canvas
65 x 51 cm
MXT
24. Портрет жене / Portret žene / Portrait of a Woman, 1941.
уље на платну / ulje na platnu / oil on canvas
60 x 50 cm
Град Требиње
25. Мушки акт / Muški akt / A Nude Man, 1914.
оловка, креветка / olovka, kreda / pencil, chalk
40 x 28 cm
MXT
26. Женски акт / Ženski akt / A Nude Woman
темпера / tempera / tempura
18,5 x 14 cm
UGBiH
27. Портрет жене / Portret žene / Portrait of a Woman
угљен / ugljen / carbon
UGBiH
28. Портрет жене с марамом / Portret žene s marom / Portrait of a Woman with Kerchief
оловка / olovka / pencil
10,8 x 8,2 cm
MXT
29. Двije ђевојчице / Dvije djevojčice / Two Girls
оловка / olovka / pencil
15,3 x 14,5 cm
MXT
30. Портрет жене / Portrait žene / Portrait of a Woman
оловка / olovka / pencil
11 x 8,5 cm
MXT

31. Дјевојица са машном / Djevojčica sa mašnom / A Girl with the Ribbon, 1944.
оловка, креда / olovka, kreda / pencil, chalk
50 x 43 cm
MXT
32. Портрет мајке / Portret majke / Portrait of the Artist's Mother, 1925.
сепија / sepija / sepia
16 x 20 cm
MXT
33. Портрет жене / Portret žene / Portrait of a Woman оловка, акварел / olovka, akvarel / pencil, watercolour
12,2 x 8,4 cm
MXT
34. Из атељеа / Iz ateljea / From the Studio уље на платну / ulje na platnu / oil on canvas
1918.
47 x 37 cm
UGBiH
35. У љеваоници / U ljevaonici / In the Foundry уље на картону / ulje na kartonu / oil on cardboard
28 x 35 cm
UGBiH
36. Рудар / Rudar / A Miner
уље на платну / ulje na platnu / oil on canvas
29,5 x 22 cm
UGBiH
37. Из пилане / Iz pilane / From the Sawmill акварел / akvarel / watercolour
22 x28 cm
UGBiH
38. Ливац / Livac / A Founder
уље на платну / ulje na platnu / oil on canvas
30 x 23 cm
UGBiH
39. Јеваоница / Ljevaonica / A Foundry
уље на платну / ulje na platnu / oil on canvas
27 x 36 cm
UGBiH
40. Мотив из рудника Бреза / Motiv iz rudnika Breza / A Motif from Breza Coal Mine, 1925.
уље на платну / ulje na platnu / oil on canvas
31,5 x 24,5 cm
MXT
41. Коњ вуче вагонете у руднику Бреза / Konj vuče vagonete u rudniku Breza / A Horse pulling Wagons in Coal Mine of Breza
уље на дрвету / ulje na drvetu / oil on panel
- 28 x 36 cm
MXT
42. Бијели коњ вуче вагонете / Bijeli konj vuče vagonete / A White Horse pulling Wagons, 1924.
уље на платну / ulje na platnu / oil on canvas
71,5 x 89 cm
MXT
43. Рудник Бреза / Rudnik Breza / The Breza Coal Mine
темпера / tempera / tempera
77 x 94 cm
MXT
44. Мотив из топионице Вареш / Motiv iz topionice Vareš / A Motif from Vareš Foundry
темпера / tempera / tempera
77 x 97 cm
MXT
45. Пилана / Pilana / Sawmill
темпера / tempera / tempera
81 x 101,5 cm
MXT
46. Скица / Skica / Sketch
85,4 x 120 cm
MXT
47. Јајце / Jajce / Jajce, 1923.
уље на платну / ulje na platnu / oil on canvas
27 x 18,5 cm
UGBiH
48. Мотив из Требиња / Motiv iz Trebinja / A Motif from Trebinje, 1935.
уље на платну / ulje na platnu / oil on canvas
28 x 37 cm
UGBiH
49. Широко / Široko / South East Wind, 1932.
уље на платну / ulje na platnu / oil on canvas
20,5 x 26 cm
UGBiH
50. Улица у Дубровнику / Ulica u Dubrovniku / A Street in Dubrovnik, 1946.
уље на платну / ulje na platnu / oil on canvas
36 x 25 cm
UGBiH
51. Тераса у Дубровнику / Terasa u Dubrovniku / A Terrace in Dubrovnik, 1923.
уље на платну / ulje na platnu / oil on canvas
32 x 49 cm
UGBiH
52. Са дубровачке пијаце / Sa dubrovačke pijace / From Dubrovnik Market, 1938.
уље на платну / ulje na platnu / oil on canvas
30,5 x 38 cm
UGBiH
53. Дубровачки мотив / Dubrovački motiv / A Motif from Dubrovnik
уље на платну / ulje na platnu / oil on canvas
25 x 19 cm
UGBiH
54. Пијаца у Дубровнику I / Pijaca u Dubrovniku I / Market in Dubrovnik I, 1937.
уље на платну / ulje na platnu / oil on canvas
29 x 37 cm
UGBiH
55. Пијаца у Дубровнику II / Pijaca u Dubrovniku II / Market in Dubrovnik II
уље на платну / ulje na platnu / oil on canvas
37 x 29 cm
UGBiH
56. Пут у Дубровник / Put u Dubrovnik / Road to Dubrovnik, 1934.
уље на платну / ulje na platnu / oil on canvas
32, 5 x 25,5 cm
UGBiH
57. Дубровачки мотив / Dubrovački motiv / A Motif from Dubrovnik, 1934.
уље на платну / ulje na platnu / oil on canvas
51 x 38 cm
UGD
58. Ведута Дубровника / Veduta Dubrovnika / Dubrovnik Veduta, 1937.
уље на платну / ulje na platnu / oil on canvas
30 x 37,5 cm
UGD
59. Широко / Široko / South East Wind, 1925.
уље на платну / ulje na platnu / oil on canvas
23,5 x 29 cm
MXT
60. Дубровник / Dubrovnik / Dubrovnik
оловка / olovka / pencil
10,5 x 17,7 cm
MXT
61. Југо / Jugo / South Wind
уље на платну / ulje na platnu / oil on canvas
21 x 18 cm
MXT
62. Мотив Дубровника / Motiv Dubrovnika / A Motif from Dubrovnik, 1937.

уље на платну / ulje na platnu / oil on canvas 33 x 30 cm MXT	уље на платну / ulje na platnu / oil on canvas 57 x 45 cm MXT	17 x 15 cm MXT
63. Лука у Дубровнику / Luka u Dubrovniku / Port of Dubrovnik уље на платну / ulje na platnu / oil on canvas 1935. 27 x 34 cm MXT	72. Руже / Ruže / Roses уље на платну / ulje na platnu / oil on canvas 40 x 35 cm UGBiH	82. Сирочад / Siročad / Orphans уље на платну / ulje na platnu / oil on canvas 22 x 22 cm MXT
64. Испред палате Спонца / Ispred palate Sponca / In front of the Sponza Palace, 1942. уље на платну / ulje na platnu / oil on canvas 39 x 46 cm MXT	73. Хризантеме / Hrizanteme / Chrysanthemums уље на платну / ulje na platnu / oil on canvas 1933. 61 x 53,5 cm UGBiH	83. Праље / Pralje / Laundresses туш / tuš / ink 19,5 x 27,5 cm UGBiH
65. Зелена трабакула у луци / Zelena trabakula u luci / Green Sailboat in the Port, 1934. уље на платну / ulje na platnu / oil on canvas 25 x 20 cm MXT	74. Мртва природа - цвијеће / Mrtva priroda - cvijeće / Still Life - Flowers, 1939. уље на платну / ulje na platnu / oil on canvas 25 x 32 cm MXT	84. Домаћица / Domaćica / A Housewife, 1920. уље на платну / ulje na platnu / oil on canvas 32 x 18 cm MXT
66. Пијаца у Дубровнику / Pijaca u Dubrovniku / Market in Dubrovnik, 1924. уље на платну / ulje na platnu / oil on canvas 53 x 65 cm MXT	75. Мртва природа / Mrtva priroda / Still Life, 1935. уље на платну / ulje na platnu / oil on canvas 30 x 37 cm MXT	85. Филип - српски добровољац / Filip - srpski dobrovoljac / Filip - The Serbian Volunteer, 1922. оловка, крета / olovka, kreda / pencil, chalk 14 x 10 cm MXT
67. Пијаца на Гундулићевој пољани / Pijaca na Gundulićevoj poljani / Market on Gundulić's Plain, 1935. уље на платну / ulje na platnu / oil on canvas 25 x 30 cm MXT	76. Мртва природа / Mrtva priroda / Still Life уље на платну / ulje na platnu / oil on canvas 35 x 30 cm MXT	86. Тајна вечера / Tajna večera / The Last Supper акварел / akvarel / watercolour 29 x 58 cm MXT
68. Продавац ћилима на Башчаршији / Prodavac čilima na Baščaršiji / A Carpet Seller in Bascarsija, 1936. уље на платну / ulje na platnu / oil on canvas 35 x 26 cm MXT	77. Жена у народној ношњи / Žena u narodnoj nošnji / A Woman in the traditional Costume акварел / akvarel / watercolour 23, 5 x 12,5 cm UGBiH	87. Скица - Свети Влахо, заштитник Дубровника / Skica - Sveti Vlaho, zaštitnik Dubrovnika / Sketch - Saint Blaise, the Patron of Dubrovnik комбинована техника / kombinovana tehnika / combined technique 107 x 80 cm MXT
69. Кућа у сјеници / Kuća u sjenci / House in a Shadow, 1927. уље на картону / ulje na kartonu / oil on cardboard 35 x 17 cm MXT	78. Херцеговац / Hercegovac / A Herzegovian Man акварел / akvarel / watercolour 24 x 16 cm UGBiH	88. Херцеговци са чалмама / Hercegovci sa čalmama / Herzegovian Men with Turban Fezes акварел / akvarel / watercolour 18,4 x 8 cm MXT
70. Мотив са Требишњице / Motiv sa Trebišnjice / A Motif from Trebišnjica уље на платну / ulje na platnu / oil on canvas 28 x 42 cm MXT	79. Млада сељанка / Mlada seljanka / A Young Peasant Girl акварел / akvarel / watercolour 22 x 12,5 cm UGBiH	UGBiH, - Umjetnička galerija BiH, Sarajevo UGD - Umjetnička Galerija Dubrovnik MXT - Muzej Hercegovine Trebišnje СПЦО Дубровник - Српска православна црквена општина Дубровник
71. Просјаци испред манастира Тврдош / Prosjaci ispred manastira Tvrdoš / Beggars in front of the Monastery Tvrdoš, 1914.	80. Стари Херцеговац / Stari Hercegovac / An Old Herzegovian Man акварел / akvarel / watercolour 24 x 16 cm UGBiH	На изложби су такође заступљене скице Атанасија Поповића из фонудуса Музеја Херцеговине Требиње.
	81. Херцеговац / Hercegovac / A Herzegovian Man, 1925. акварел / akvarel / watercolour	

Издавач / Izdavač / Publisher: Музей Херцеговине Требиње / Museum of Herzegovina Trebinje

За издавача / Za izdavača / For the publisher: Ивана Грујић / Ivana Grujić

Изложбу приређују / Izložbu priređuju / The exhibition is organized by: Музей Херцеговине Требиње у сарадњи са Умјетничком галеријом Босне и Херцеговине из Сарајева, Умјетничком галеријом Дубровник и Српском православном црквеном општином Дубровник / Museum of Herzegovina in cooperation with Art Gallery of Bosnia and Herzegovina from Sarajevo, The Museum of Modern Art Dubrovnik and the Serbian Orthodox Church Municipality Dubrovnik

Аутор изложбе и каталога / Autor izložbe i kataloga / The author of the exhibition and catalogue: Тамара Рајковић / Tamara Rajković

Превод на енглески језик / Prevod na engleski jezik / Translation in English: Образовни центар Церовац / Educational Center Cerovac

Текст / Tekst / Text: Тамара Рајковић, Ивана Грујић, Страјо Крсмановић / Tamara Rajković, Ivana Grujić, Strajo Krsmanović

Лектор / Lektor / Lecter: Данијела Јелић / Danijela Jelić

CIP - Каталогизација у публикацији
Народна и универзитетска библиотека
Републике Српске, Бања Лука

75(497.6)"19"(083.824)
75.071.1:929 Поповић А.(083.824)

ПОПОВИЋ, Атанасије, 1885-1948

Атанасије Поповић : Изложба поводом седамдесет година од смрти првог академског сликара Требиње =Izložba povodom sedamdeset godina od smrti prvog akademskog slikara Trebinja =An Exhibition in Honor of Seventy Years of the Death of the first academic painter of Trebinje / [автор изложбе и каталога Тамара Рајковић ; текст Ивана Грујић, Страјо Крсмановић, Тамара Рајковић]. - 1. изд. - Требиње : Музей Херцеговине, 2018 (Требиње : Print shop). - 37 стр. : илустр. ; 21 x 21 cm

Текст на срп. и енгл. језику. - Ћир. и лат. - Тираж 300. - "Изложбу приређују Музей Херцеговине Требиње у сарадњи са Умјетничком галеријом Босне и Херцеговине, Умјетничком галеријом Дубровник и Српском православном црквеном општином Дубровник"--> импресум. - Библиографија: стр. 34.

ISBN 978-99938-744-5-4

1. Рајковић, Тамара, 1987- [автор изложбе] [автор додатног текста]

COBISS.RS-ID 7567128

Фотографије / Fotografije / Photos: Фото-документација Музеја Херцеговине Требиње, Фото-документација Умјетничке галерије БиХ из Сарајева, Фото-документација Умјетничке галерије Дубровник, Јован Видаковић, Документација СПЦД Дубровник / Photo-Documentation Center of the Museum of Herzegovina, Photo-documentation of Art Gallery of Bosnia and Herzegovina from Sarajevo, Photo-documentation of The Museum of Modern Art Dubrovnik, Jovan Vidaković, Documentation of SOCM Dubrovnik

Графичко обликовање / Grafičko oblikovanje / Graphic design: Тихомир Илић / Tihomir Ilić

Техничка поставка / Tehnička postavka / Technical setting: Боро Грубач / Boro Grubač

Штампа / Štampa / Print: Printshop Trebinje

Тираж / Tiraž / Copies: 300

Изложба Атанасије Поповић – изложба поводом седамдесет година од смрти првог академског сликара Требиња, у склопу прослављања Преображења Господњег, славе Града Требиња, реализована је под покровитељством Министарства просвјете и културе Републике Српске и Скупштине града Требиња

Atanasije Popović – an Exhibition in Honor of Seventy Years of the Death of the first academic Painter of Trebinje is organized as part of the celebration of the Transfiguration of the Lord, slava of City of Trebinje, by Museum of Herzegovina Trebinje in cooperation with Art Gallery of Bosnia and Herzegovina in Sarajevo, The Museum of Modern Art Dubrovnik and the Serbian Orthodox Church Municipality in Dubrovnik, under the auspices of the Ministry of Education and Culture of the Republic of Srpska and the Assembly of the City of Trebinje.

РЕПУБЛИКА СРПСКА
МИНИСТАРСТВО ПРОСВЕЋЕЊЕ И КУЛТУРЕ

Слика на корицама / Slika na koricama / Painting on the Cover: **Мотив из Требиња**, детаљ / Motiv iz Trebinja, detalj / A Motif from Trebinje, detail, 1935.
уље на платну / ulje na platnu / oil on canvas

Из атељеа, детаљ / Iz ateljea, detalj / From the Studio, detail

уље на платну / ulje na platnu / oil on canvas

1918.

